

Harjavallan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto koskien maa-ainesluvan ja ympäristöluvan yhteiskäsittelyhakemusta, Maanrakennus Jouko Kärkkänen Oy, Kokemäki

Kaula 23.9.2026 § 53
250/11.01.00.03/2026

Valmistelija	Ympäristötarkastaja Sanna Kopra-Virtanen
	Hakemus koskee maa-ainesten ottamista ja kiviaineksen murskausta Kokemäen kunnassa, Järilän kylässä kiinteistöillä Paavola III 271-411-3-26. Sorapaavola 271-411-3-33 ja Metsäpaavola 271-411-3-34. Osa ottamisalueesta on ollut yli 40 vuotta soran ja hiekan ottotoiminnassa. Alueella on toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa. Maa-ainesten ottamisluvan voimassaoloaika on päättynyt 31.10.2025. Lisäksi ottamisalueella on Etelä-Suomen Aluehallintoviraston 24.5.2016 myöntämä vesilain mukainen päätös maa-ainesten ottamiseen, lupa on voimassa 31.5.2028 saakka. Ottamisalue sijaitsee Järilänvuoren 1-luokan pohjavesialueella ja vedenottamoiden kaukosuojavyöhykkeellä. Pohjaveden virtaussuunta on ottoalueelta vedenottamoille päin.
Lisätietojen antaja	Ympäristötarkastaja Sanna Kopra-Virtanen, puh. 050 452 3025
Esittelijä	Kaupungingeodeetti Jari Prehti
Esityslistan liitteinä	Ympäristölupahakemus liitteineen
Päätösehdotus	Kaupunkikehityksen lautakunta päättää Harjavallan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena antaa Maanrakennus Jouko Kärkkänen Oy:n yhteislupahakemuksesta seuraavan lausunnon: Harjavallan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen tulkin mukaan hakemus on puutteellinen. Lupaa ei tulisi myöntää ilman asianmukaisia lisäselvityksiä ja toimintaa tarkentavia lupamääräyksiä. Ottamisalueen kiinteistöt sijaitsevat vedenhankinnan kannalta tärkeällä Järilänvuoren 1-luokan pohjavesialueella ja vedenottamoiden kaukosuojavyöhykkeellä. Hiittenharjun, Järilänvuoren ja Santamaan pohjavedenottamoiden merkitys Harjavallan kaupungin ja Nakkilan kunnan vedenhankinnassa on erittäin merkittävä eikä ottamoista otettavaa pohjavettä voi korvata lyhyellä aikavälillä ilman talousveden jakeluhäiriötä. Vaikka kyseessä on olemassa olevan toiminnan jatkaminen, ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että luvan myöntämisen edellytyksenä tulee olla, ettei toiminnasta saa aiheutua missään olosuhteissa pohjaveden laadun tai antoisuuden heikkenemisen vaaraa. Pohjaveden pilaantumisriskin arvioinnissa tulee huomioida yksittäisten toimintojen lisäksi myös toiminnan pitkäaikaisvaikutukset. Ympäristöministeriön Maa-ainesten ottaminen-oppaan (2020) mukaan ottamisalueiden yhteispinta-ala kaukosuojavyöhykkeillä ei saisi ylittää 10–20

% suojelualueen pinta-alasta, ottaen huomioon alueen maaperä- ja pohjavesiolosuhteet. Alueella on huomattavan paljon ottotoiminnassa olevia ja maisemoimattomia maa-ainesten ottoalueita. Maa-ainesten ottamisen osalta päämääränä tulisi olla nykyisen ja aiemman toiminnan aiheuttamien riskien ja haittojen vähentäminen sekä alueiden sopeuttaminen ympäröivään luontoon ja maisemaan. Hakemuksen mukainen maa-ainesten ottaminen on ristiriidassa tämän päämäärän kanssa.

Mikäli lupa toiminnalle myönnetään, tulisi seuraavat asiat huomioida osana lupakäsittelyä tai lupamääräyksiä:

- Ottoalueelle myönnetyn vesilain mukaisen luvan 3. määräyksen mukaan ottotoimintaa on toteutettava vaiheittain niin, että kaivetut kohdat maisemoidaan osa-alueittain ottamisen etenemisen mukaan. Nyt lausunnolla olevassa yhteislupahakemuksen kohdassa 4. Jälkihoito on kuitenkin esitetty, että alueen pohjatasoa ei ole mahdollista maisemoida maa-ainesten ottotoiminnan aikana, koska pohjatasoa tarvitaan varastointi ja liikennöintitarpeita varten. Harjavallan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että varastointi- ja liikennöinti tulee pystyä järjestämään siten, että maisemointia voidaan suorittaa oton edetessä myös ottoalueen pohjatasolla. Ottoalueen vaiheittaisella maisemoinnilla voidaan merkittävästi suojella maaperää ja pohjavettä eivätkä toiminnanharjoittajan logistiset järjestelyt voi olla syynä suojelutavoitteesta poikkeamiseen. Alueelle myönnetyn vesiluvan määräyksiä on ehdottomasti noudatettava, jotta alueen pohjaveden laatu tai antoisuus ei vaarannu.
- Hakemuksessa esitetty alin ottotaso (+35...+36 N2000) täyttää hakemuksen mukaan nykyisten havaintojen perusteella neljän metrin suojakerrosvaatimuksen. Pohjaveden pinnankorkeutta ei kuitenkaan voida luotettavasti arvioida yhden mittapisteen perusteella, sillä pohjaveden pinta voi vaihdella merkittävästi alueen eri osissa. Tämän vuoksi on mahdollista, että maa-ainesten suunniteltu otto ulottuu kiinteistön joissakin kohdissa liian lähelle pohjaveden pintaa tai jopa sen alapuolelle, jolloin pohjaveden ja maa-ainestenoton väliin jäävä suojakerros jää liian ohueksi. Yhden havaintoputken perusteella ei siten voida varmistua siitä, että riittävä suojakerros säilyy koko ottoalueella. Alueelle tulisi asentaa ennen luvan myöntämistä pohjavesiputki tai -putkia, jotta voidaan varmistua siitä, että suojakerroksen vaadittu vahvuus toteutuu kaikissa osissa aluetta. Harjavallan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen pitää 4 metrin suojakerrospaksuutta miniminä ja suosittaa, että suojakerroksen paksuuden tulisi olla vähintään 5 metriä.
- Pohjaveden pinnankorkeus tulee mitata vähintään neljä kertaa vuodessa sekä lisäksi ennen murskausjakson aloittamista ja sen päättymisen jälkeen. Lisäksi pohjaveden laatu tulee tutkia vähintään kaksi kertaa vuodessa. Mikäli tarkkailussa havaitaan pohjaveden pinnan nousevan siten, että suojakerros alittaa neljä metriä, ottotoiminta kyseisellä alueella on keskeytettävä välittömästi ja asiasta on ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Tarkkailuohjelmaa tulee voida tarkistaa valvontaviranomaisen päätöksellä, mikäli pohjaveden laadussa tai

pinnankorkeudessa havaitaan muutoksia. Tarkkailuohjelman tulokset tulee toimittaa vuosittain myös Harjavallan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

- Lupamääräyksissä tulee yksiselitteisesti määrätä, että alueella ei saa varastoida polttoaineita tai muita pohjaveden kannalta vaarallisia kemikaaleja. Kaikki ajoneuvojen ja laitteiden huollot tulee suorittaa alueen ulkopuolella. Alueella tulee olla jatkuvasti riittävä määrä imeytysmateriaalia ja öljyntorjuntakalustoa, kaikki poikkeukselliset tilanteet, öljyvudot ja muut pohjaveden pilaantumisvaaraa aiheuttavat tapahtumat tulee ilmoittaa välittömästi pelastusviranomaiselle sekä Kokemäen ja Harjavallan ympäristönsuojeluviranomaisille.
- Harjavallan ympäristönsuojeluviranomainen katsoo, että hakemuksessa on käsitelty toiminnan mahdollisia riskejä liian suppeasti ottaen huomioon ottoalueen sijainti 1-luokan pohjavesialueella ja vedenottamoiden kaukosuojavyöhykkeellä. Myös maa-ainesasetus (926/2005 2 §:n 3 mom.) edellyttää asianmukaista toiminnan riskien arviointia. Ennen luvan myöntämistä toiminnanharjoittajaa tulee velvoittaa laatimaan riskienhallintasuunnitelma, jossa kuvataan yksityiskohtaisesti toiminta häiriö- ja onnettomuustilanteissa sekä vastuut, yhteystiedot ja ensitorjuntatoimenpiteet. Riskejä on erityisesti käsiteltävä pohjaveden ja maaperän suojelun näkökulmasta. Toiminnanharjoittajan ja lupaviranomaisen tulisi riskinarviota käsitellessään arvioida, onko riskinarvioinnissa esitetty sellaisia seikkoja, joilla olisi vaikutuksia maa-aineslain (555/1981) 12 §:n mukaiseen vakuuden määrään. Koska toiminta sijoittuu vedenottamoiden suoja-alueelle, Harjavallan ympäristönsuojeluviranomainen katsoo myös, että vakuuden tulisi kattaa myös tavanomaisen jälkihoidon lisäksi mahdolliset pohjaveden suojaamiseen liittyvät välittömät torjunta- ja ennallistamistoimenpiteet.
- Alueen tarkastustiheydessä tulisi huomioida erityisesti valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 7 §:n toinen momentti, jonka mukaan valvontaviranomaisen tai sen määräämän viranhaltijan on suoritettava tarkastus riittävän usein toiminnan seuraamiseksi, ottaen huomioon luvan saajan järjestämä omavalvonta ja asiantuntemus sekä ottotoiminnan laatu ja laajuus. Jokaisella tarkastuksella tulee arvioida tarkasti ottamisen laajuutta ja syvyyttä. Lupamääräyksissä tulee edellyttää tiheää kaivutason ja laajuuden tarkkailua myös ottajan toimesta. Käytössä tulisi olla parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukainen mittaustekniikka, jotta suojakerrospaksuuden ja muiden lupamääräysten noudattamista voidaan tehokkaasti ja tosiasiallisesti valvoa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunkikehityksen lautakunnan jäsen Maarit Rajala poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi klo 17.36 – 17.56 (yleislausekejäävi).

Täytäntöönpano

tekninen lautakunta, kaupunginhallitus